

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 24/2012 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain, Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n ja eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 21 päivänä syyskuuta 2012 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain, Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n ja eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE 89/2012 vp).

Lakialoitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavat aloitteet:

- LA 19/2012 vp — Esko Kiviranta /kesk: Laki arvonlisäverolain 149 a §:n muuttamisesta (7.6.2012)
- LA 51/2012 vp — Kaj Turunen /ps ym.: Laki arvonlisäverolain 3 ja 149 a §:n muuttamisesta (17.10.2012)

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- erityisasiantuntija Tuula Karjalainen, valtiovarainministeriö
- johtava lakimies Matti Merisalo, Verohallinto
- yhteiskunta-asioiden päällikkö Mats Nyman, Akava ry
- johtava veroasiantuntija Tero Honkavaara, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- johtaja Terhi Järvikare, Keskuskauppakamari
- johtaja Timo Sipilä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- veroasiantuntija Simo Valtti, Perheyritysten liitto ry
- ekonomisti Helena Pentti, Suomen Ammatti-liittojen Keskusjärjestö SAK ry
- johtaja Anna Lundén, Suomen Yrittäjät ry
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Jukka Ihanus, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- pääekonomisti Minna Punakallio, Veronmaksajain keskusliitto.

HALLITUKSEN ESITYS JA LAKIALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi arvonlisäverolaissa, Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetussa laissa ja eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetussa laissa säädettyjä arvonlisä- ja vakuutusmaksuverokantoja.

Yleinen arvonlisäverokanta ehdotetaan korotettavaksi 23 prosentista 24 prosenttiin. Elin- ja palvelusektoreihin, rehuihin sekä ravintola- ja ateriapalveluihin sovellettava verokanta ehdotetaan korotettavaksi 13 prosentista 14 prosenttiin. Kirjoihin, tilattuihin sanoma- ja aikakauslehtiin, lääkkeisiin, liikuntapalveluihin, henkilökuljetuksiin, majoituspalveluihin, televisio- ja yleisradiotoiminnasta saatuihin korvauksiin, kulttuuri- ja viihdetilaisuuksiin, tekijän suorittamiin taide-esineiden myynteihin, kaikkien taide-esineiden maahantuontiin sekä tekijänoikeusjärjestöjen saamiin tekijänoikeuskorvauksiin sovellettava verokanta ehdotetaan korotettavaksi 9 prosentista 10 prosenttiin.

Vakuutusmaksuvero ehdotetaan korotettavaksi 23 prosentista 24 prosenttiin.

Esitys liittyy valtion vuoden 2013 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2013.

Lakialoitteet

LA 19/2012 vp. Arvonlisäverolain 149 a §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että arvonlisäveron alarajahuojennus nostetaan 22 500 eurosta 50 000 euroon.

LA 51/2012 vp. Arvonlisäverolain 3 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei myyjä olisi verovelvollinen, jos tilikauden liikevaihto on enintään 20 000 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksen perusteella merkitty verovelvolliseksi.

Lisäksi arvonlisäverolain 149 a §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että verovelvollinen, jonka tilikauden liikevaihto ylittää 20 000 euroa, saa tilikaudelta tilitettävästä verosta aloitteessa tarkemmin kuvatun suuruisen huojennuksen. Verovelvollinen, jonka tilikauden liikevaihto on enintään 20 000 euroa, saisi huojennuksena koko tilikaudelta tilitettävän veron.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Kaikkia arvonlisäverokantoja on siis tarkoitus nostaa yhdellä prosenttiyksiköllä ensi vuoden alusta. Vastaavaa korotusta esitetään myös vakuutusmaksuveroon, jota on peritty vakiintuneesti yleisen arvonlisäveron suuruisena. Yleinen arvonlisäverokanta nousisi näin 24 prosenttiin ja alennetut verokannat¹ 14 ja 10 prosenttiin. Alennettujen verokantojen soveltamisala säilyisi ennallaan.

Arvonlisäverokantojen muutosten on arvioitu lisäävän valtion verotuloja vuositasolla noin 830

milj. euroa². Siitä vuodelle 2013 kohdistuva osuus on noin 693 milj. euroa. Vakuutusmaksuveron korotus merkitsee taas noin 30 miljoonan euron vuotuista verotulojen lisäystä. Lisäys ensi vuonna olisi noin 28 miljoonaa euroa.

¹ EU:n jäsenvaltioiden arvonlisäverojärjestelmien yhteisestä veropohjasta ja verokantarakenteesta säädetään neuvoston direktiivissä yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 2006/112/EY. Jäsenvaltio voi soveltaa sen perusteella korkeintaan kahta alennettua verokantaa direktiivin liitteessä tarkoitettuihin ryhmiin kuuluvien hyödykkeiden luovutuksiin. Lisäksi alennetun verokannan tason tulee olla vähintään 5 prosenttia.

Valiokunta pitää esitystä perusteltuna ja valtiontalouteen kohdistuvilta vaikutuksiltaan merkittävänä. Se on osa niitä uusia sopeutustoimia, joista hallitus on sopinut kevään kehyspäätöksen yhteydessä ja joiden tavoitteena on kääntää valtion velan ja kokonaistuotannon suhde laskuun.

Valiokunta toteaa lisäksi, että vaikka korotukset lisäävät hieman tuloeroja, indeksisidonnaisen sosiaalietuuksien korotukset tasaavat tätä vaikutusta. Lisäksi vuoden 2013 ajaksi on tar-

² Yleisen arvonlisäverokannan korotus 23 prosentista 24 prosenttiin merkitsisi vuoden 2013 tasossa staattisesti arvioiden noin 575 miljoonan euron vuotuista verotulojen lisäystä, josta vuodelle 2013 kohdistuisi noin 479 miljoonaa euroa arvonlisäveron kahden kuukauden tilitysviiveestä johtuen.

Elintarvikkeiden, rehujen sekä ravintola- ja ateriapalvelujen arvonlisäverokannan korotus 13 prosentista 14 prosenttiin merkitsisi noin 170 miljoonan euron vuotuista verotulojen lisäystä, josta vuodelle 2013 kohdistuisi noin 142 miljoonaa euroa. Alennettujen verokantojen korotukset 9 prosentista 10 prosenttiin lisäisivät verotuloja vuosittain noin 86 miljoonalla eurolla, josta vuodelle 2013 kohdistuisi noin 72 miljoonaa euroa.

koitus tehdä perusturvaetuksiin pienituloisten ostovoiman parantamiseksi osittain aikaistettu indeksitarkistus vuodelta 2014 jo 1.1.2013 alkaen. Korotus lisää valtion menoja vuonna 2013 arviolta 45 milj. euroa.

Kun sekä verokantojen korotuksen suora vaikutus että indeksikorotusten kautta välittyvä välillinen vaikutus otetaan huomioon, verokantojen korotus nostaisi tulonjakoa kuvaavaa ns. Gini-kerrointa vain 0,01 prosenttiyksikköä. Arvio perustuu Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen VATTin taustalaskelmiin.

Lakialoitteet

Valiokunta ehdottaa, että lakialoitteet hylätään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina ja

että lakialoitteet LA 19/2012 vp ja LA 51/2012 vp hylätään.

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 2012

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Kimmo Sasi /kok
vpj. Pentti Kettunen /ps
jäs. Leena Harkimo /kok
Pertti Hemmilä /kok
Jouko Jääskeläinen /kd
Timo Kalli /kesk
Sampsa Kataja /kok
Anneli Kiljunen /sd
Esko Kiviranta /kesk
Mika Lintilä /kesk
Markku Rossi /kesk

Sari Sarkomaa /kok
Jouko Skinnari /sd
Astrid Thors /r
Kauko Tuupainen /ps
Kari Uotila /vas
Pia Viitanen /sd
Ville Vähämäki /ps
vjäs. Johanna Karimäki /vihr
Riitta Myller /sd
Sirpa Paatero /sd.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.

VASTALAUSE 1

Perustelut**Arvonlisäveron korotus**

Perussuomalaiset eivät voi hyväksyä hallituksen päätöstä korottaa kaikkia arvonlisäverokantoja yhdellä prosenttiyksiköllä. Arvonlisäveron korotus kolhii kaikkein kovimmin pienituloisia, sillä se korottaa myös välttämättömyyshyödykkeiden, kuten ruoan, lääkkeiden ja asumisen, hintaa. Vielä ennen vaaleja vasemmistopuolueet vastustivat yksituumaisesti tällaisten heikompi-osaisia kohtuuttomasti kurittavien tasaverojen korottamista.

Perussuomalaiset haluaisivat muistuttaa, että arvonlisäverotuksen korotus heikentää myös vientisektorimme kilpailukykyä, sillä se kiihdyttää väistämättä inflaatiota. Ostovoiman heikkeneminen taas aiheuttaa palkankorotuspaineita seuraavaan työmarkkinasopimuskierrukseen, josta seuraava kustannustason nousu luonnollisesti heikentää Suomen vientisektorin kilpailukykyä. VATTin arvion mukaan hallituksen esittämä arvonlisäveron korotus heikentää bruttokansantuotetta 0,4 % ja työllisyyttä noin 15 000 henkilöllä. Korotuksella on täten selvä yritystointaa ja työllisyyttä heikentävä vaikutus.

Arvonlisäverollisen liiketoiminnan alarajan nosto

Perussuomalaiset kantavat huolta Suomen työllisyydestä ja talouskasvusta. Mielestämme valtion tulisi nykyistä paremmin tukea pk-yritysten

kasvua, sillä viimeisen vuosikymmenen aikana käytännössä kaikki uudet työpaikat ovat syntyneet pk-sektorille ja ennen kaikkea pieniin alle 5 henkilön yrityksiin. Keskeisenä osana perussuomalaisten kasvupakettia on arvonlisäveron alarajan korotuksen muodossa annettava arvonlisäveron huojennus.

Arvonlisäverollisen liiketoiminnan alarajan nosto on tehokas keino harmaan talouden torjunnassa ja yrittäjyyteen kannustamisessa. Uudistus parantaisi erityisesti pienyritysten kannattavuutta ja mahdollisuuksia työllistää. Tämä soveltuisi parhaiten palveluliiketoiminnan puolella, sillä toiminnan luonteen takia yrittäjillä ei ole juurikaan mahdollista tehdä alv-vähennystä ostoistaan. Tällainen arvonlisäverovelvollisuuden rajan nostaminen madaltaisi myös yrittämiseen ryhtymisen kynnyksestä merkittävästi ja lisäisi näin pienyrittäjien määrää. Arvonlisäverollisen liiketoiminnan alarajan noston avulla saataisiin myös yrittäjien tulot paremmin verotuksen piiriin, sillä tällöin ei olisi järkevää tehdä "pimeitä pikkutöitä". Uudistus vähentäisikin tehokkaasti harmaan talouden toimijoiden määrää ja siten lisäisi muuta verokertymää.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Vastalauseen muutosehdotukset) ja

että 2. ja 3. lakiehdotus hylätään.

*Vastalauseen muutosehdotukset***1.**

Laki
arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 3 §:n 1 momentti ja 149 a §:n 1 ja 2 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 1 momentti ja 149 a §:n 2 momentti laissa 1301/2003 sekä 149 a §:n
1 momentti laissa 1161/2004, seuraavasti:

<p style="text-align: center;"><i>Vähäinen toiminta</i></p> <p style="text-align: center;">3 § (<i>Uusi</i>)</p> <p>Myyjä ei ole verovelvollinen, jos tilikauden liikevaihto on enintään 20 000 euroa, ellei häntä ole oman ilmoituksen perusteella merkitty verovelvolliseksi.</p> <p style="text-align: center;">84, 85, 85 a ja 85 b § (<i>Poist.</i>)</p> <p style="text-align: center;">149 a § (<i>Uusi</i>)</p> <p>Verovelvollinen, jonka tilikauden liikevaihto (kaavassa liikevaihto) ylittää 20 000 euroa, saa</p>	<p>tilikaudelta tilitettävästä verosta (kaavassa vero) huojenuksen, jonka suuruus määräytyy seuraavasti:</p> $\text{Vero} = \frac{(\text{liikevaihto} - 20\,000) \times \text{vero}}{20\,000}$ <p style="text-align: center;">Voimaantulosäännös (Kuten VaVM)</p>
<hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/>	<hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/>

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 2012

Pentti Kettunen /ps
Kauko Tuupainen /ps
Ville Vähämäki /ps

VASTALAUSE 2

Perustelut

Keskusta ei hyväksy ruokaan, lääkkeisiin sekä muihin alennetun arvonlisäverokannan tuotteisiin esitettyä veronkorotusta, vaan esittää niiden säilyttämistä ennallaan nykyisissä 9 prosentissa ja 13 prosentissa. Ruuan ja lääkkeiden kaltaisiin välttämättömyyshyödykkeisiin tehtävät veronkorotukset kohdistuvat suhteellisesti voimakkaammin erityisesti pienituloisiin, koska heidän kulutuksestaan iso osa menee elämisen kannalta välttämättömien tuotteiden hankkimiseen.

Keskustan aloitteesta hallitus päätti elokuussa 2009 alentaa elintarvikkeiden arvonlisäveron 17 prosentista 12 prosenttiin saman vuoden loka-kuussa. Yleisen alv:n yhden prosenttiyksikön korotuksen seurauksena ruokaverokannaksi tuli 13 prosenttiyksikköä.

Kuluttajatutkimuskeskuksen tekemän tutkimuksen mukaan heti alennuksen jälkeen loka-kuussa 2009 elintarvikkeet olivat keskimäärin 5,7 prosenttia halvempia kuin kuukautta aiemmin. Keväällä 2011 ruokaveron alennuksen vaikutuksista hintoihin oli jäljellä vielä noin kolmannes, vaikka raaka-aineiden hinnat maailmanmarkkinoilla ja Suomessa olivat nousseet rajusti. Ilman ruokaveron laskua ruokakorin hinta olisi kuluttajalle kalliimpi kuin nyt.

Keskusta olisi näiden välttämättömyyshyödykkeiden veronkiristämisen sijaan valmis nostamaan hallituksen esityksestä poiketen yleistä arvonlisäverokantaa kahdella prosenttiyksiköllä esitetyn yhden sijaan. Yleiseksi arvonlisäverokannaksi tulisi tällöin 25 prosenttia. Keskustan ehdotus pyrkii siihen, että arvonlisäverotus kohdistuu oikeudenmukaisesti.

Alennettujen arvonlisäverokantojen säilyttäminen ennallaan vähentäisi verotuloja noin 230 miljoonaa euroa hallituksen esitykseen verrattuna. Vastaavasti yleisen arvonlisäverokannan nostaminen 25 prosenttiin nostaisi verotuottoa hallituksen esitykseen verrattuna noin 550 miljoonaa euroa. Keskustan esittämät muutokset lisääisivät näin ollen valtion verotuloja yhteensä 320 miljoonaa euroa.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1. ja 3. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Vastalauseen muutos-ehdotukset) ja

että 2. lakiehdotus hylätään.

Vastalauseen muutosehdotukset

1.

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 84 (*poist.*) ja 85 b §,

sellaisina kuin ne ovat, 84 (*poist.*) ja 85 b § laissa 1780/2009 (*poist.*), seuraavasti:

84 §

Suoritettava vero on 25 prosenttia veron perusteesta, ellei 85 tai 85 a §:ssä toisin säädetä.

85 ja 85 a §
(Poist.)

85 b §

Poiketen siitä, mitä 85 ja 85 a §:ssä säädetään, korvaukseen palautettaessa oikeuttavista pakkauksista ja kuljetustarvikkeista suoritettava vero on 25 prosenttia veron perusteesta.

Voimaantulosäännös
(Kuten VaVM)

3.

Laki

eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain (664/1966) 3 §, sellaisena kuin se on laissa 1782/2009, seuraavasti:

3 §

Veron määrä on 25 prosenttia vakuutusmaksuista, joihin vero ei sisälly.

Voimaantulosäännös
(Kuten VaVM)

Helsingissä 6 päivänä marraskuuta 2012

Mika Lintilä /kesk
Timo Kalli /kesk

Esko Kiviranta /kesk
Markku Rossi /kesk